

Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid

AANBEVELING BIJ
DE NIEUWE PROCEDURE VOOR DE BILATERALE WETENSCHAPPELIJKE EN
TECHNOLOGISCHE SAMENWERKING TUSSEN VLAANDEREN
EN DE PRIORITAIRE PARTNERS

Aanbeveling bij de nieuwe procedure voor
de bilaterale wetenschappelijke en technologische samenwerking
tussen Vlaanderen en de prioritaire partners.

I. Situering

In zijn beleidsbrief van oktober 1995 kondigde de Vlaamse minister van Wetenschap en Technologie aan dat er voor de bilaterale wetenschappelijke en technologische samenwerking een nieuw mechanisme zou worden ontwikkeld. De behoefte aan een nieuw mechanisme was een rechtstreeks gevolg van de regionalisering van het buitenlands beleid waardoor Vlaanderen verdragsrecht verkreeg. De minister wenst hiervan gebruik te maken om op het vlak van wetenschaps- en technologiebeleid een hechte samenwerking te stimuleren met een beperkt aantal landen.

Het nieuwe mechanisme werd ontwikkeld door de administratie Wetenschap en Innovatie en trad in werking via een algemene oproep voor voorstellen aan de Vlaamse universiteiten en wetenschappelijke instellingen, gelanceerd op 15 mei 1996 en afgesloten op 31 juli 1996. Als resultaat van de selectieronde van deze eerste oproep werden 38 projecten voor financiering goedgekeurd door de Vlaamse regering tijdens haar vergadering van 19 december 1996. Inmiddels werd op 15 januari 1997 volgens hetzelfde stramien een tweede oproep gelanceerd met als afsluitingsdatum 15 april 1997.

Alhoewel de Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid (VRWB) noch bij het uitwerken van dit nieuwe mechanisme, noch vóór het opstarten van de tweede ronde om advies werd gevraagd, acht de Raad het toch opportuun om een aanbeveling ex-post te formuleren met het oog op de voortzetting van dit initiatief én met het oog op eventuele toekomstige gelijkaardige initiatieven.

Een *draft* van het informatiedocument m.b.t. de vernieuwde bilaterale samenwerking werd wel besproken met de Vlaamse universiteiten tijdens een overlegvergadering in april 1996.

Vooraf volgende elementen getuigen van de totaal nieuwe aanpak voor de bilaterale wetenschappelijke en technologische samenwerking:

- samenwerking op basis van projecten met een duur van drie jaar i.p.v. de vroegere losstaande uitwisselingen;

- belangrijkere budgettaire implicaties (budget 1996: 113 miljoen Belgische frank voor 3 jaar);
- de prioritaire landen zijn Polen, Hongarije, Roemenië, Zuid-Afrika, Chili, China en Québec;
- een jaarlijkse oproep tot het indienen van voorstellen.

II. Aanbevelingen

1. De VRWB verheugt zich over het feit dat er één algemene nieuwe procedure werd uitgewerkt voor de bilaterale wetenschappelijke en technologische samenwerking, wat een vooruitgang betekent t.o.v. de verscheidene vroegere ongestructureerde en ongecoördineerde bilaterale samenwerkingsvormen. De VRWB pleit voor transparantie van de selectieprocedure (zowel de selectie binnen de AWI als de selectie tijdens de bilaterale onderhandelingen) met daaraan gekoppeld voldoende feedback voor de niet-geselecteerde projecten.
De VRWB wenst deze eerste ronde te zien als een proefproject, dat in een verdere fase na evaluatie kan bijgeschaafd worden.

De VRWB beveelt aan dat ook voor de bilaterale samenwerking op het vlak van onderwijs een éénvormige en transparante procedure zou worden uitgewerkt.

2. De VRWB onderschrijft de keuze van prioritaire landen, maar is van mening dat wetenschappelijk zeer goede onderzoeksprojecten in samenwerking met andere landen, ook in dit kader moeten kunnen aan bod komen.
3. De VRWB betreurt dat het promotorschap beperkt is tot de leden van het Zelfstandig Academisch Personeel (ZAP). Zij dringt er op aan om het promotorschap ook open te stellen voor de onderzoeksleders en -directeurs van het FWO-Vlaanderen. Dit kadert tevens in het beleid van de Vlaamse universiteiten om deze FWO-personeelsleden op gelijke voet te behandelen als de leden van het ZAP-corps.
De VRWB verneemt dat aan deze aanbeveling zou zijn tegemoetgekomen in de tweede oproep van januari 1997.
4. De VRWB stelt zich vragen bij het bindend karakter van de voorwaarde voor een copromotor. De VRWB begrijpt dat de achterliggende bedoeling van dit criterium is de Vlaamse wetenschappelijke instellingen bij de bilaterale samenwerking te betrekken. Toch meent de VRWB dat er

bepaalde thema's zijn waarvoor in Vlaanderen geen partner te vinden is; het dwingend karakter van een dergelijk criterium geeft daarom vaak aanleiding tot artificiële constructies. De VRWB heeft er daarentegen geen probleem mee dat het copromotorschap zou gezien worden als een pluspunt bij de evaluatie.

5. De VRWB stond aanvankelijk nogal sceptisch tegenover het dubbele Vlaamse promotor-copromotorschap, en vooral tegenover de daarmee gepaard gaande dubbele beoordeling door twee verschillende onderzoeksraden. Het verschil in aantal ingediende projecten per universiteit en de verschillende beoordelingswijze kunnen namelijk aanleiding geven tot sterk verschillende scores voor eenzelfde project.

De eerste selectieronde heeft echter aangetoond dat de gehanteerde methodologie in de praktijk heeft gewerkt en goede resultaten heeft opgeleverd. Door gebruik te maken van gestandaardiseerde scores werd er naar gestreefd om discriminerende factoren zoveel mogelijk te elimineren. Ook de bilaterale onderhandelingen hebben geen afwijkende resultaten opgeleverd.

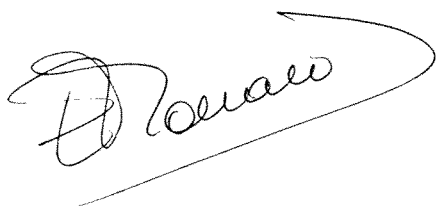
6. De VRWB is van mening dat het promotorschap ook dient open te staan voor de permanente onderzoekers van de Vlaamse wetenschappelijke instellingen VITO, IMEC, VIB en ITG. Om nochtans de wetenschappelijke evaluatie door een universitaire onderzoeksraad te behouden, is het aangewezen in dit geval wel een beroep te doen op een copromotor, die behoort tot het ZAP-corps of de FWO-onderzoeksleiders en -onderzoeksdirecteurs aan de Vlaamse universiteiten. In het particuliere geval van het VIB dient erover gewaakt dat promotor en copromotor niet beiden afkomstig zijn uit dezelfde universiteit.

7. De VRWB stelt vast dat het document geen informatie bevat noch richtlijnen voorschrijft voor Vlaamse consortia waarbij een industriële partner betrokken is. Nochtans schrijven bvb. in het geval van Québec de *eligibility criteria* voor dat de projecten bij voorkeur dienen gericht te zijn op de ontwikkeling van nieuwe toepassingen met industriële finaliteit.

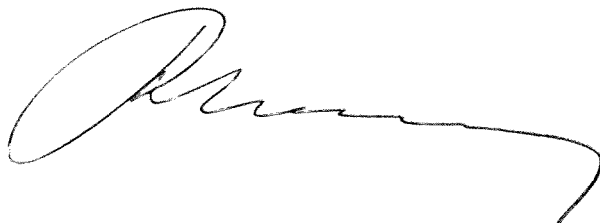
De VRWB pleit ervoor om in het programma duidelijkheid te scheppen over de voorziene samenwerkingsmogelijkheden met de industrie. In het programma in zijn huidige vorm is financiering van de industriële partner (bvb. voor postdocs die een gedeelte van hun verblijf willen doorbrengen in een bedrijf) door de AWI uitgesloten. De VRWB is van mening dat ook voor dit programma-onderdeel financiële middelen dienen te worden uitgetrokken. Voor de selectie van de bedrijven en het financieel beheer van de

industriële projectbijdrage dient dan een beroep gedaan op het IWT, het enige loket in Vlaanderen voor industrieel onderzoek.

8. Aansluitend bij het vorige punt, meent de VRWB dat het document informatie moet geven aangaande intellectuele eigendomsrechten. De voorschriften die dienaangaande zijn opgenomen in het modelcontract van de bilaterale projecten, dienen eveneens vermeld te worden in het informatiedocument.
9. De VRWB pleit voor flexibiliteit in de aanwending van de toegekende middelen (bvb. mogelijkheid voor aanwending van werkingskredieten voor de aankoop van computers, ...).
10. De VRWB beveelt aan om de geldende overheadregeling van de universiteiten ook van toepassing te maken op dit programma.
11. Vermits voor het merendeel van de bilaterale projecten het grootste gedeelte van de toegekende middelen zal aangewend worden voor de financiering van onderzoeksverblijven van langere duur van buitenlandse onderzoekers in Vlaanderen, dringt de VRWB erop aan dat de nodige aandacht zou uitgaan naar de wetenschappelijke kwaliteiten en verdiensten van de buitenlandse kandidaat.
12. Tijdens de eerste selectieronde is gebleken dat 18% van de ingediende projecten onontvankelijk werden verklaard omdat ze door de copromotor niet waren ingediend bij de onderzoeksraad van diens instelling. Om hieraan te verhelpen suggereert de VRWB dat de hoofden van de beide (of meerdere) betrokken instellingen de aanvraag mee zouden ondertekenen.

Elisabeth Monard
secretaris

Roger Dillemans
voorzitter